

Tantárgy neve: Népegészségtan a fogászat gyakorlatában

Tantárgy típusa: szabadon választható

kreditértéke: 2 pont

Tantárgy előadójának neve: Dr. habil. Forrai Judit CSc

A tantárgy feladata a képzés céljának megvalósításában:

Megismertetni a hallgatókkal azokat a speciális, szakmai népegészségügyi szempontokat, amelyek ismeret- és tudásanyaga elengedhetetlenül szükséges a fogászati praktizálás során. Vonatkozik ez a fogorvos helyének meghatározására az egészségügyi ellátásban, a prevencióban, az egészségnevelés, szűrés, gondozás területén, az orvos és beteg kapcsolatában. Fontos megismerni a mai szabályok szerinti rendelő kialakításával, az ÁNTSZ követelményrendszerrel törvényi és tárgyi feltételekkel. A környezetegészségügyi intézkedések és feladatok ellátása is fontos része a működésnek, ezek közé tartozik a veszélyes hulladék anyagok ismerete, azok kezelése, valamint a sugárvédelem biztosítása, mivel több olyan diagnosztizáló és egyéb használati eszközt alkalmaz a fogorvos, amelyek következtében a beteg, a kezelő orvos és az egészségügyi személyzet egészségét sugárvédelmi szempontból biztosítani kell. Kiemelt feladata a fogorvosnak a fertőző- és nosocomiális betegségek ellátása. Részletes és speciális ismeretekkel kell rendelkeznie a sterilizálás és az infekciókontroll legújabb szemléletében, az ilyen jellegű feladatok végzésében és ellenőrzésében.

A tárgy tematikája (heti bontásban, sorszámozva):

1. Bevezetés. Tantárgyi követelmények. Dr. Forrai Judit

Az egészség fogalma, a fogászat és a közegészségügy kapcsolata. A WHO közegészségügyi célkitűzései, módszerei. A fogorvos helye az egészségügyi ellátásban.

2. ÁNTSZ követelményrendszerek a fogászati praxis megalapításához. Dr. Forrai Judit

A fogászati rendelő kialakítása. A fogorvosi székkel, a szerelvényekkel, a vezetékkel kapcsolatos elvárások. Munkafelületek, kézmosó, tárolók elhelyezése. ÁNTSZ engedély megszerzése, elvárt követelmények.

3. Szűrővizsgálatok. Dr. Forrai Judit

A szűrővizsgálatok alkalmazása a mindennapok fogászatában. Törvényi kötelezettség vagy megszokott tevékenység? A stomato-onkológiai szűrővizsgálat szabályai, hatékonysága, költségei konkrét magyarországi szűrővizsgálatok példáján. Egyes társadalmi rétegek (gyermekek, idősek, hajléktalanok, romák, stb.) szűrővizsgálatának sajátosságai.

4. Környezetvédelem. Környezetegészségügy. Veszélyes anyagok használata. Dr. Janik Leonárd

A fogorvosi rendelőben keletkező hulladékok. A biztonságos és szelektív hulladékkezelés. A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos törvényi előírások és alkalmazásuk a fogorvosi rendelőben. Kémiai, vegyi anyagok elleni védelem alapjai. Veszélyes anyagok használatával kapcsolatos közegészségügyi teendők.

5. Infekciókontroll a fogászatban. Dr. Janik Leonárd

A hatékony infekciókontroll pillérei. Fertőtlenítőszer alkalmazása és a velük kapcsolatos munkabiztonság. Felületi és műszerfertőtlenítés, a fogászati egység dezinficiálása. Speciális fertőtlenítési eljárások. Aszeptikus technikák alkalmazása. Laboratóriumi aszepsis

6. Sterilizálás. Dr. Janik Leonárd

A műszerek csomagolása a sterilizáláshoz. Sterilizálótípusok. Indikátorok típusai. Raktározás, szavatossági idő. Autokláv, hőlég használatával kapcsolatos kötelezettségek. Eszközök

recirkulálása. Orvos és asszisztens, a légtér védelme. Sterilizálással kapcsolatos nyilvántartások vezetése.

7. Egészségvédelem és munkaegészségügy. Dr. Janik Leonárd

A munkahelyi egészségvédelem és a biztonságos munkavégzés. A fogorvos, mint munkáltató feladata a foglalkozásegészségügyi kockázatok csökkentésében. Munkavállalók, alkalmazottak kockázatelemzése, dokumentációs kötelezettség, munkavédelmi politika kialakítása. Védőoltások. Az asszisztens és a fogorvos együttműködése. Egyes testrészek fokozott megterhelése, mozgásszervi elváltozások. Fogorvosok mozgásszervi panaszai. A mozgásszervi betegségek primer és szekunder prevenciója.

8. Sugárvédelem a fogorvosi rendelőben. Dr. Janik Leonárd

Sugáregészségügy. Ionizáló és nem ionizáló sugárzások jelenléte a fogorvosi ellátásban. RTG kialakítása a fogorvosi rendelőben. Kötelező engedélyek megszerzésének útjai. Képképző eszközök használatához szükséges szakképesítések. Sugárvédelemmel kapcsolatos biztonsági előírások.

9. Mentálhigiéne a fogászatban. Dr. Forrai Judit

Fogorvos és beteg kapcsolata. Fokozott fogászati szorongás gyermekkorban és felnőttkorban. Fehér köpeny-szindróma, téves közhiedelmek. Pszichoszomatikai jelenségek. A „nehéz” beteg. Premenstruációs szindróma. Esztétikus fogászat. Fény és szín a fogászatban. A „divatfogászat” veszélyei. Szociális lejtő és az orális egészség. Komplementer fogorvoslás. Félelem- és szorongásmentes fogászati kezelések. Az etikus fogorvos.

10. Fertőző betegek közegészségügyi ellátása. Dr. Janik Leonárd

A fogorvos teendői fertőző betegség észlelésekor. Magas rizikójú csoportok kezelése. Fertőző betegségek: hepatitis B, AIDS, influenza, herpes-1 vírus és más a fogorvos számára veszélyes fertőző betegségek közegészségügyi jelentősége.

11. Nosocomiális fertőzési lehetőségek. Dr. Forrai Judit

Nosocomiális fertőzési lehetőségek a fogászati ellátás különböző területein. Testékszerzés és tetoválás egészségügyi veszélyei. A fertőzés megelőzésének általános elvei. Antibiotikumhasználat és –rezisztencia. Az antibiotikumpolitika célkitűzései.

12. A fogászati páciensek egészségnevelése. Dr. Forrai Judit

A megelőzés pillérei. A helyes kommunikáció. A cariesrizikó meghatározása és megelőző intézkedések a terhesség időszakában. Cariesprevenció gyermek- és felnőttkorban. Fogászati szűrés. Korai orthodonciai szemlélet. Helyes stratégia a fogak állapotának megőrzésében. A klinikai fogászati higiénikus szerepe. A fogkefe alkalmazása. Elektromos és kézi fogkefe hatékonysága. Egyéni szájhigiéne módszerek. A dohányzás, alkohol szerepe a szájüregi rákok kialakulásában.

13. Konzultáció Dr. Forrai Judit

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának

lehetősége: Jelenlét: kötelező, max. 3 hiányzás, beszámoló megadott tematikából.

A félévközi ellenőrzések (beszámolók, zárthelyi dolgozatok) száma, témaköre és időpontja, pótlásuk és javításuk lehetősége: Előadások végén 5-5 tesztkérdés: összesen 60 pont.

Számonkérés: gyakorlati jegy, kollokvium: írásbeli/ Szorgalmi időszak végén. Számonkérés: kollokvium (írásbeli), max. 100 pont.

Az osztályzat kialakításának módja: 160 pont a maximum.

A tananyag elsajátításához felhasználható jegyzetek, tankönyvek, segédletek és

szakirodalom listája: év közben megadott aktuális szakirodalom/internetcímek, ANTSZ

szakmai összefoglalók, irányelvek.